

**Національна аграрна академія наук України
Інститут овочівництва і баштанництва**

**Положення
про забезпечення якості освітньої діяльності і якості вищої освіти
за спеціальністю 201 Агрономія
в Інституті овочівництва і баштанництва НААН**

Схвалено рішенням
вченої ради ІОБ НААН
від 27 лютого 2019 р. Пр. № 2

Селекційне, 2019

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення про забезпечення якості освітньої діяльності на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти за спеціальністю 201 Агронія розроблено на підставі Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р. №1556-VII.

Система забезпечення якості освітньої діяльності в Інституті овочівництва і баштанництва НААН (система внутрішнього забезпечення якості) передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладу вищої освіти і регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті інституту, на інформаційних стендах й у будь-який інший спосіб;
- забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи аспіранта;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти і кваліфікації;
- дотримання академічної доброчесності працівниками інституту та аспірантами,
- забезпечення функціонування ефективної системи виявлення академічного плагіату і запобігання йому;
- інших процедур і заходів.

2. ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: РОЗРОБКА, ЗАТВЕРДЖЕННЯ, МОНІТОРИНГ І ПЕРІОДИЧНИЙ ПЕРЕГЛЯД ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

2.1. Механізм розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу в ІОБ НААН».

2.2. Освітньо-наукова програма має відповідати вимогам стандартів вищої освіти.

2.3. Навчальний план є нормативним документом, який визначає зміст навчання та регламентує організацію освітнього процесу. Навчальний план схвалюється рішенням вченої ради інституту.

2.4. Для реалізації права вибору здобувачами індивідуальної траєкторії навчання в навчальних планах передбачено дисципліни на вибір у рамках спеціальності (25 % від загального обсягу дисциплін).

2.5. Перегляд освітніх програм відбувається за результатами їх моніторингу.

2.6. Критерії, за якими відбувається перегляд освітніх програм, формулюють як результат зворотного зв'язку з науково-педагогічними працівниками, здобувачами, випускниками і роботодавцями, так і з урахуванням прогнозування розвитку галузі та потреб суспільства.

3. ФОРМУВАННЯ ЯКІСНОГО КОНТИНГЕНТУ ЗДОБУВАЧІВ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ

3.1. Якість контингенту майбутніх здобувачів (аспірантів) забезпечується за рахунок:

- заохочення студентів-практикантів до активної участі у виконанні науково-дослідних робіт в підрозділах інституту за якими закріплюються практиканти при підготовці бакалаврських і магістерських робіт;

- проведення практичних семінарів, тренінгів, екскурсій для студентів вищих навчальних закладів сільськогосподарського та біологічного спрямування;

- заохочення майбутніх здобувачів до організації та участі в міжнародних, всеукраїнських і регіональних наукових конференціях;
- заохочення майбутніх здобувачів до сумісних публікацій статей за результатами їхньої науково-дослідної роботи.

4. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

4.1. Оцінювання знань аспірантів здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Інституті овочівництва і баштанництва НААН».

4.2. Система оцінювання знань аспірантів включає поточний та семестровий контроль знань і підсумкову атестацію.

4.3. Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, лабораторних, семінарських занять. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічними працівниками та аспірантами в процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів. Поточний контроль проводять у формі усного опитування, виконання індивідуальних самостійних завдань.

4.4. Семестровий підсумковий контроль проводять у формі екзамену, диференційованого заліку чи заліку, визначених навчальним планом, у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

4.5. Критерії оцінювання є обов'язковою складовою навчальної програми дисципліни, що регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу в Інституті овочівництва і баштанництва НААН». На початку семестру науково-педагогічний працівник, який викладає дисципліну, повинен ознайомити аспірантів зі змістом, структурою, формою семестрового підсумкового контролю та критеріями оцінювання.

4.6. Наукова складова ОНП оцінюється шляхом щорічної атестації аспірантів, яка передбачає заслуховування на засіданнях методичної комісії та вчених радах ІОБ НААН звітів за результатами наукових досліджень (за попереднього рецензування звіту) з відображенням результатів апробації наукових досліджень і публікаційної діяльності, а саме: публікації у фахових

виданнях України, іноземних та таких, що індексуються у наукометричних базах; участь у наукових конференціях, симпозиумах і круглих столах.

4.7. Рішення про атестацію аспіранта приймається на вченій раді інституту. За результатами атестації наказом директора інституту аспірант переводиться на наступний рік навчання. Результати атестації відображаються в індивідуальному плані підготовки аспіранта..

4.8. Для визначення якості та об'єктивності системи оцінювання щорічно, шляхом анкетування, проводяться соціологічні опитування аспірантів і випускників.

5. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ КАДРОВОГО СКЛАДУ

5.1. Процедура відбору та призначення на посаду науково-педагогічних працівників:

5.1.1. Конкурсний добір викладачів на вакантні посади науково-педагогічних працівників в ІОБ НААН ґрунтується на Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», наказі МОН України від 05.10.2015 № 1005 «Про затвердження Рекомендації щодо проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів)» та Статуті ІОБ НААН.

5.1.2. Обрання на вакантні посади науково-педагогічних працівників відбувається на конкурсній основі (за конкурсом). При обранні за конкурсом на посади науково-педагогічних працівників визначають відповідність претендента основним вимогам вищої школи: наявність вищої освіти відповідного профілю галузі знань; наявність і рівень наукового ступеня (кандидат наук (доктор філософії), доктора наук); наявність і рівень вченого звання (старшого науковий співробітник, доцент, професор); загальну кількість наукових праць, зокрема публікацій у фахових виданнях із відповідної галузі науки та у виданнях із індексом цитування і опублікованих навчально-методичних праць за останні п'ять років, а також отриманих документів на права інтелектуальної власності;

систематичне підвищення професійного рівня; дотримання норм педагогічної етики, моралі, академічної доброчесності.

5.1.3. Оголошення про проведення конкурсу, терміни й умови його проведення публікуються на офіційному сайті Інституту овочівництва і баштанництва НААН.

5.1.4. Кандидатури претендентів і кадровий склад викладачів, які будуть брати участь у виконанні освітнього процесу обговорюються та затверджуються на Вченій ради інституту.

5.2. Планування роботи і звітування науково-педагогічних працівників:

5.2.1. Основним документом планування та обліку роботи науково-педагогічних працівників є індивідуальний план роботи науково-педагогічного працівника. В індивідуальному плані зазначають усі види робіт, що плануються на навчальний рік і за якими науково-педагогічний працівник звітує. Індивідуальні плани розглядаються і затверджуються завідувачем відділу.

5.2.2. Щорічно наприкінці навчального року на засіданні відділу обговорюють звіт про виконання науково-педагогічними працівниками індивідуальних планів. Завідувач відділу робить висновок про виконання науково-педагогічним працівником індивідуального плану роботи. Висновки завідувача відділом затверджують на засіданні вченої ради інституту.

5.3. Моніторинг якості освітньої діяльності. Оцінювання науково-педагогічних працівників:

5.3.1. Оцінювання освітньої діяльності науково-педагогічних працівників забезпечує об'єктивний аналіз її якості та сприяє активізації професійної діяльності.

5.3.2. Моніторинг та оцінювання якості освітньої діяльності науково-педагогічних працівників здійснюють шляхом визначення їхніх рейтингів.

5.3.3. Складовою моніторингу якості освіти й оцінювання роботи науково-педагогічних працівників є анонімне анкетування (опитування) учасників освітнього процесу.

5.4. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників:

5.4.1. Метою підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників інституту є вдосконалення професійної підготовки шляхом поглиблення, розширення й оновлення професійних компетентностей.

5.4.2. Інститут забезпечує стажування науково-педагогічних працівників. Підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників організовують і проводять згідно з попередньо затвердженими планами-графіками,

5.4.3. Наявність посвідчення про участь у курсах підвищення кваліфікації чи стажування, як критерій оцінки, враховується під час обрання на посади науково-педагогічних працівників.

5.4.4. Підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників здійснюється за такими видами:

- довгострокове підвищення кваліфікації шляхом стажування за індивідуальною програмою;
- короткострокове підвищення кваліфікації: семінари, семінари-практикуми, тренінги, конференції, вебінари, «круглі столи» тощо.

6. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЯВНОСТІ НЕОБХІДНИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

6.1. Забезпечення необхідними ресурсами освітнього процесу:

6.1.1. Матеріально-технічна база інституту повністю пристосована для підготовки фахівців. Освітній процес здійснюється в навчальних кімнатах, лабораторних кімнатах, на дослідних ділянках інституту (забезпеченість становить 100 %).

6.1.2. Заняття проводяться в спеціально виділених кімнатах, що обладнанні мультимедійними засобами. В інституті створено умови для доступу до Інтернету, діє мережа Wi-Fi.

6.1.3. Освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на паперових і електронних носіях.

6.2. Оцінювання рівня забезпечення ресурсами освітнього процесу та підтримки здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом анонімного анкетування (опитування) здобувачів і випускників.

7. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ

7.1. На офіційному сайті інституту розміщується інформація, яка підлягає обов'язковому оприлюдненню відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», а саме:

7.2.1. Документи, що регламентують діяльність інституту: Статут ІОБ НААН і «Положення про організацію освітнього процесу в ІОБ НААН».

7.2.2. Загальні аналітичні матеріали про діяльність інституту.

7.2.3. Інформація з кадрових питань, а саме: склад керівних органів інституту, перелік вакантних посад.

7.2.4. Інформація та документи, пов'язані з організацією освітнього процесу: перелік спеціальностей, за якими проводиться підготовка фахівців, освітньо-наукова програма, відомості про аспірантуру і докторантуру.

7.2.5. Інформація для вступників. Правила прийому до аспірантури та докторантури інституту на поточний рік, результати конкурсного відбору, перелік спеціальностей, на які оголошено прийом, вступні випробування та ін..

7.2.6. Інформація про наукову діяльність інституту: напрями наукової діяльності та наукові проекти; конференції, семінари, конкурси, що проводяться в інституті та мережі дослідних станцій; наукові видання, діяльність вченої і спеціалізованої вченої ради.

7.2.7. Навчальні матеріали: навчально-методичні матеріали з дисциплін освітньо-наукової програми; розклад занять на поточний семестр, графіки проведення сесій тощо.

7.2.8. Інформація для здобувачів: діяльність Ради молодих вчених, організація молодими вченими публічних заходів, їх участь у конкурсах та ін.

7.4. Інформація, що підлягає оприлюдненню на офіційному сайті інституту, систематично оновлюється.

8. ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ В НАУКОВИХ, НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЯХ НАУКОВЦІВ ТА АСПІРАНТІВ І ЗАПОБІГАННЯ ЙОМУ

Систему виявлення плагіату і запобігання йому створено відповідно до «Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в Інституті овочівництва і баштанництва НААН».

8.1. Метою заходу є забезпечення якості результатів освітнього процесу, самостійності виконання наукових, навчальних, науково-методичних робіт, діагностики рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до практичної науково-дослідної діяльності та збереження прав інтелектуальної власності.

8.2. Контроль якості наукових, навчальних, науково-методичних праць і аспірантських звітів спрямований на формування етики та поваги до інтелектуальних надбань науковця, сприяє впровадженню практики належного цитування через визначення поняття і форм плагіату, методів запобігання його поширенню, процедури розгляду та фіксування фактів плагіату, а також формалізації можливих наслідків його вчинення в межах інституту.

8.3. Система виявлення академічного плагіату включає наступні процедури та заходи:

- формування співтовариства, що не сприймає академічну нечесність;
- створення умов, що унеможливають академічний плагіат;
- виявлення академічного плагіату в наукових, навчальних, науково-методичних роботах;
- притягнення до відповідальності за академічний плагіат.

8.4. Система виявлення академічного плагіату і запобігання йому поширюється на наукові та науково-методичні праці науково-педагогічних та наукових працівників інституту, докторантів, аспірантів, осіб, прикріплених до інституту з метою здобуття наукового ступеня поза аспірантурою.

8.5. Заходи щодо попередження плагіату в академічному середовищі інституту включають:

- інформування аспірантів, докторантів, науково-педагогічних та наукових працівників про необхідність дотримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за дотриманням норм цитування;

- щорічне проведення для докторантів і аспірантів першого року підготовки семінару з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату в наукових працях і дисертаційних роботах;

- ознайомлення науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти з «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату в Інституті овочівництва і баштанництва НААН».

8.6. Заходи, спрямовані на виявлення академічного плагіату під час підготовки дисертації на здобуття наукових ступенів до захисту:

- після подання дисертації до спеціалізованої вченої ради вченим секретарем спеціалізованої ради проводиться перевірка публікацій, наукових результатів дисертаційної роботи і автореферату на наявність академічного плагіату (організацію перевірки забезпечує голова спеціалізованої ради);

- у разі виявлення академічного плагіату спеціалізована вчена рада приймає рішення про зняття дисертаційної роботи з розгляду або направлення її на доопрацювання з повторною перевіркою на академічний плагіат;

- дисертації, автореферати дисертацій, відгуки опонентів оприлюднюються на офіційному сайті інституту.

8.7. Заходи, спрямовані на виявлення академічного плагіату під час підготовки та оприлюднення рукописів статей і тез доповідей:

- перед публікацією рукописів статей і тез доповідей у науковому виданні інституту відповідальним секретарем проводиться перевірка на відсутність/наявність у них літературних та інших академічних запозичень;

- у разі виявлення академічного плагіату редакційна колегія наукових видань та організаційні комітети конференцій приймають рішення про направлення роботи на доопрацювання або відхилення матеріалів без права їх повторного видання.

8.8. Заходи, спрямовані на виявлення плагіату під час підготовки та оприлюднення навчальних і науково-методичних праць, які рекомендуються до видання:

- перед публікацією відповідальна особа, яка призначена наказом директор з числа співробітників інституту, проводить перевірку на наявність у текстах наукових та науково-методичних праць наукових результатів, отриманих іншими авторами, та/або відтворення опублікованих текстів,

графічної інформації чи інших інтелектуальних продуктів інших авторів без відповідних посилань;

- у разі виявлення академічного плагіату навчальні та науково-методичні праці повертають авторам на доопрацювання з повторною перевіркою на запозичення.

8.9. Заходи, спрямовані на виявлення плагіату під час звітування:

- перевірку на академічний плагіат щорічних наукових звітів аспірантів здійснюють за участі наукового керівника;

- за 10 днів до звітної сесії аспіранти надають матеріали наукової роботи відповідальній особі для внутрішньої перевірки на наявність у них наукових результатів, які отримані іншими авторами, та/або відтворення опублікованих текстів, графічної інформації чи інших інтелектуальних продуктів інших авторів без відповідних посилань та подальшого їх розміщення в архіві дипломних робіт;

- у разі виявлення плагіату звітні матеріали направляють на доопрацювання; під час захисту – знімають роботу із захисту з правом надання повторної атестації.

8.10. Відповідальність за академічний плагіат:

- докторанти, аспіранти, здобувачі наукового ступеня, науково-педагогічні та наукові працівники несуть відповідальність за подання результатів своєї наукової, навчальної та навчально-методичної праці для перевірки на плагіат у порядку, визначеному «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату в ІОБ НААН»;

- голова спеціалізованої вченої ради, відповідальний секретар редколегії наукового видання, наукові керівники несуть відповідальність за перевірку робіт у встановлені строки, допуск робіт до попереднього захисту та друку, а також за прийняття рішення про доопрацювання та повторну перевірку на плагіат;

8.11. Відповідальність науково-педагогічних, наукових та інших працівників інституту за академічний плагіат визначається їхніми посадовими інструкціями.